

Exposities met verhalen van bewoners organiseren

Achterliggende gedachte

We gaan er vanuit dat de verhalen van de bewoners zelf het uitgangspunt zijn van de zorg die we leveren. Bewoners, ook bewoners met dementie worden uitgenodigd verhalen te vertellen. Dit gebeurt tijdens de zorg, in groepsgesprekken en in dagelijkse gesprekjes op de afdeling. Verhalen staan dus centraal in het huis waar we werken en een praktische, snelle en leuke manier om dit te laten zien is het tonen van de verhalen in exposities.

Wat doet het met mensen?

De effecten van zo'n expositie zijn divers:

- Bewoners en familieleden zijn trots,
- Aspirant bewoners geeft het vertrouwen dat ze gehoord worden en
- Medewerkers/bewoners leren via de verhalen de geëxposeerde bewoners beter kennen
- Wat de zorg / het contact persoonlijker maakt en
- De woonsfeer van het huis verbeterd (men leert elkaar beter kennen)

De kosten

De kosten van de expositielijsten zijn zeer wisselend. Wij gebruiken lijsten van 70 bij 50 met een passe-partout waardoor er twee A3 vellen in kunnen. Deze lijsten kosten incl. passe-partout 60 euro.

De A3 kleuren printen maken we met de printer op het werk en vallen daardoor, met goedkeuring van het management, in het algemene budget van het huis.

De ureninzet wisselt per expositie (afhankelijk van het thema). De zorgteams, psychologen activiteitenbegeleiders of geestelijk verzorgers kunnen teksten aanleveren. De verhalen hebben bewoners hen vertelt in groepsgesprekken of in 1-op-1 contact. Het merendeel van de teksten wordt aangeleverd door verhalenvrijwilligers. Het opvragen van foto's wordt vaak ook door hen gedaan omdat ze een goede band krijgen met bewoners en hun familie. Soms vragen wij de foto's zelf aan de familie. De tijd die dat kost is minimaal en afhankelijk van de familie. De teksten laten we altijd eerst lezen door de contactpersoon. Meestal zijn er weinig opmerkingen en kost het dus weinig tijd.¹ De lay-out verzorgen vraagt per keer ongeveer 2,5 uur. Alle verhalen moeten in hetzelfde lettertype en met gelijke regelafstand. Het printen, vullen en ophangen kost 1 uur.

¹ familieleden worden ook via huiskranten, gesprekken met de zorg en psycholoog op de hoogte gebracht van het idee dat het vooral gaat om de verhalen die leven in de belevingswereld van de bewoner. Het gaat niet om waar of niet waar maar om verhalen die waar zijn voor de bewoner op dit moment in zijn dementieproces.

Opening

Bij de opening hangen er doeken voor de lijsten. Bewoners komen één voor één naar voren, halen het doek weg en dan wordt de tekst voorgelezen. Elke bewoner krijgt een geplastificeerde versie van het geëxposeerde mee naar de afdeling. Als alle lijsten onthult zijn is er gelegenheid om onder het genot van een kopje koffie of thee na te praten en nog eens lang alle verhalen te lopen. Dit is een middagvullend programma van ongeveer 3 uur.

Aandachtpunten

- Verhaal van de bewoner staat centraal maar de contactpersonen moeten ook goedkeuring geven voor deze weergave van het verhaal in een expositie.
- Alle mensen op de foto's moeten toestemming geven om geëxposeerd te worden.
- De lijsten moeten op een goed zichtbare plaats hangen, laag genoeg om gelezen te worden door rolstoelbewoners en met ruimte om de lijsten heen zodat er voldoende gelegenheid is om te blijven staan en na te praten over de verhalen.
- De geplastificeerde weergave van het verhaal van de bewoner (twee A3 vellen in een plastic hoesje) is een middel voor bewoners om te laten trots en blijdschap te delen met anderen in een gesprek. Vaak worden de lijsten op de kamer / afdeling opgehangen en regelmatig wil familie nog een exemplaar om mee naar huis te nemen. Daarnaast is het een middel om de aandacht te richten op verhalend werken.
- De expositie kan een begin zijn van aandacht voor verhalend werken maar kan niet bestaan zonder link met de zorg en de gesprekstips. Wij wisselen daarom vaak exposities met verhalen van bewoners af met geëxposeerde themaboeken (voorbeeld aan het einde van deze tekst)
- Wij maken steeds gebruik van de opening om in een algemene inleiding weer te geven dat de wijze van vragen stellen de sfeer van gesprekken bepaald en dat je dus niet naar kennis maar naar een mening moet vragen.

Voorbeelden van thema's

- Daar word ik blij van .. /hier ben ik trots op (gebeurtenissen, kinderen, prestaties)
- Huisdieren (vind ik ze leuk of juist niet)
- Mijn naam (ben ik er blij mee of niet)
- Bezigheden die ik leuk vind / hobby's of werk
- Dit vind ik belangrijk aan mijn uiterlijke zorg
- Dit ben ik (wat is typerend voor mij?)
- Zo vier ik de decemberfeesten (wat vindt iemand belangrijk in de decembermaand)
- Dit geeft me troost
- Etc.

Bijlage: Voorbeeld brief aan familie

Beste familie / contactpersoon,

In de bijlage vindt u een verhaal wat één van de verhalenvrijwilligers of medewerkers gehoord heeft van degene van wie u contactpersoon bent. De verhalenvrijwilligers maken een praatje met bewoners die hiervan lijken te genieten. Soms is dit op verzoek van de psychologe, de activiteitenbegeleiders of EVV-ers maar vaak gewoon omdat bewoners naar hen toe komen. Sommige verhalen worden opgeschreven en gebruikt voor exposities in huis, voor de huis-/of afdelings-krant .

Zou u bijgevoegd verhaal willen lezen en laten weten of we het verhaal mogen gebruiken ten behoeve van de expositie / voor de huiskrant / de afdelingskrant met verzamelde verhalen van bewoners ?

Het gaat er daarbij niet om dat het verhaal 100% de waarheid is, we zijn m.n. geïnteresseerd in de het verhaal zoals de bewoners het zich herinneren (hun waarheid). Toch willen we geen grove onwaarheden zwart-op-wit publiceren en vragen we altijd de familie om het verhaal hierop te scannen. Uiteraard bent u geheel vrij om aan te geven dat het verhaal, wellicht wel waarheidsgetrouw, niet gepubliceerd mag worden. U hoeft daarbij geen reden aan te geven.

We hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Mocht u nog vragen hebben dan kunt u terecht bij de EVV-er of de activiteitenbegeleider van de afdeling of bij ondergetekende.

Hartelijk dank voor u medewerking,

Marie-Elise van den Brandt, psychologe en redactielid

Tel (maandag, dinsdag), (donderdag, vrijdag)

Mail: m.van.den.brandt@hwwzorg.nl

